

educational and research
INSTITUTE
of finance, economy and management

Міністерство освіти і науки України
Навчально-науковий інститут фінансів, економіки та менеджменту
Національного університету
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Азербайджанський державний економічний університет
(м. Баку, Азербайджан)
Батумський державний університет імені Шота Руставелі (Грузія)
Білостоцький технологічний університет (Польща)
Вроцлавська політехніка (Польща)
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)
Донецький національний університет імені Василя Стуса (Україна)
Опольський політехнічний університет (Польща)
Сумський державний університет (Україна)
Університет ISMA (Латвія)
Університет Північ (Хорватія)
Університет національного та світового господарства (Болгарія)

«ЕКОНОМІЧНИЙ РОЗВИТОК ДЕРЖАВИ ТА ЇЇ СОЦІАЛЬНА СТАБІЛЬНІСТЬ»

**Матеріали міжнародної науково-практичної
Інтернет-конференції молодих учених, студентів та аспірантів**

11 червня 2020 року

**Полтава
2020**

СЕКЦІЯ 2. ФІНАНСОВА СТАБІЛЬНІСТЬ НАЦІОНАЛЬНОЇ ЕКОНОМІКИ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 336.025

Онищенко С.В., д.е.н., професор.; Білько С.С., Шклярчук А.В., аспіранти
Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка
(м. Полтава, Україна)

ЗАГРОЗИ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПАНДЕМІЇ COVID-19

Важливою умовою розвитку будь-якої держави світу є підтримання належного рівня її національної безпеки, невід'ємною складовою якої є безпека національної економіки. Адже саме економічна безпека держави відіграє ключову роль у забезпеченні економічної та фінансової незалежності країни, проведенні ефективної соціально-економічної політики, підвищенні конкурентоспроможності в умовах глобалізаційних викликів та загроз. Поряд зі збільшенням обсягів зовнішніх інвестицій, відкритістю міжнародних ринків, обміном технологіями та ресурсами між країнами, глобалізація несе загрозу високої чутливості окремо взятої країни до раптових змін в світовій економіці. З огляду на це, особливої актуальності набуває моніторинг стану економічної системи та пошук найбільш ефективних заходів, щодо завчасного нівелювання зовнішніх та внутрішніх загроз.

Проблематику забезпечення належного рівня економічної безпеки держави досліджували в своїх працях Барановський О.І., Варналій З.С., Онищенко С.В. [1; 2], Мельник А.Ф., Геєць В.М. [4], Деменюк О.В., Маслій О.А. [1; 2], Петричко М.М. та інші. Все різноманіття загроз, що впливають на фінансово та економічну безпеку країни, поділені на внутрішні і зовнішні. У свою чергу внутрішні представлені на мікро-і мезо-економічному рівні, зовнішні – на макроекономічному [4].

Викликом та загрозою як для світової, так і української економіки в 2020 році стала епідемія вірусу COVID-19, що продемонструвала неготовність міжнародної спільноти ефективно протистояти глобальним потрясінням. Стрімке поширення хвороби по всьому світу та загальна паніка призвели до обвалу фондових ринків, зокрема ключові індекси – американський Dow Jones (-31,1%), та британський FTSE (-34,1%), продемонстрували рекордне падіння за останні 30 років, а ціни на нафту досягли мінімуму 2001 року, згідно даних агентства Bloomberg [5].

В рамках протидії розповсюдженню хвороби, 11 березня в Україні був запроваджений карантинний режим, що суттєво загальмував економічні процеси. Найбільшого удару зазнали сфери послуг і торгівлі, туристична та транспортна галузі, енергетика та металургія. Повне припинення роботи закладів громадського харчування, розважальних центрів, магазинів непродовольчих товарів, пасажирських перевезень та закриття кордонів призвели до початку рецесії економіки, та зниження соціальної захищеності суспільства. Так, згідно щотижневих економічних підсумків НБУ, на вітчизняному ринку праці з початку карантину прослідковується зниження в два рази кількості нових вакансій. А за оцінкою Торговельно-промислової палати України, за місяць карантину кількість безробітних в Україні зросла на 1–1,3 млн та становить 2,5–2,8 млн осіб. У результаті рівень безробіття сьогодні становить 13,7–15,4 %. Це – найвищий показник за останні 15 років [6; 7].

Паніка викликана початком пандемії призвела до зростання внутрішнього попиту на валюту. За рахунок психологічних чинників, з початку запровадження карантину прослідковувалася стрімка девальвація національної грошової одиниці до кінця березня (на 13,9%). Проте, поступове зниження курсу починаючи з квітня 2020 року свідчить про ефективну та вчасну політику НБУ, яка полягає в застосуванні валютних інтервенцій. Саме це дало змогу нівелювати ажіотаж, спричинений психологічними, а не економічними чинниками (рис 1.).

Проте, складність ситуації в Україні підсилюється також затримкою з укладення нової програми співробітництва з МВФ. Через це Мінфін досі не отримав кредит світового банку та транш від Європейського Союзу. Саме тому, окрім заходів покликаних нівелювати можливі фінансово-економічні наслідки від пандемії вірусу COVID-19 уряду та парламенту необхідно невідкладно розробити стратегію виходу з кризи пандемії, щоб забезпечити запас фінансової стійкості, враховуючи необхідність здійснити виплати за

зовнішніми запозиченнями в 2020-2021 роках. Негативний вплив пандемії на безпеку національної економіки очікується досить потужним. Карантинні заходи вже зменшили ділову активність, споживання і зайнятість населення. Скорочення глобального попиту також обмежує можливості експорту країни [6; 7].

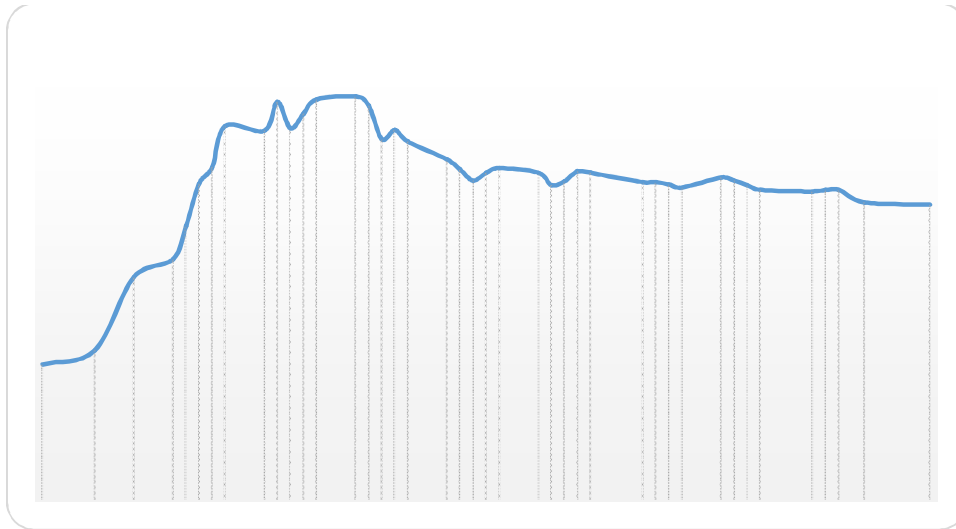

Рисунок 1 – Динаміка курсу долара США за 06.03-08.05.2020 р.

Україна зазнала чергового потрясіння від початку епідемії вірусу COVID-19, економічний ефект, від якої для світової економіки, вже є більшим, аніж світова фінансова криза 2008 року. Така ситуація вимагає консолідації всіх державних інститутів і формування антикризового плану дій на найближчі три роки. Проблема забезпечення економічної безпеки України має першочергове значення в контексті загального рівня розвитку країни, адже поєднує питання розвитку окремих галузей із пріоритетами та національними інтересами держави.

Список використаних джерел

1. *Загрози економічній безпеці України: сутність, оцінювання та механізм запобігання [монографія] / С.В. Онищенко, О. А. Пугач. – Полтава: ПолтНТУ, 2015. – 337 с.*
2. *Onyshchenko S. Financial security hazards of Ukraine: identification and systematization / S. Onyshchenko, O. Maslii, Maksimenko A.P.// Economic& regions. 2019. №2 (73). – P. 72-80.*
3. *Бондаренко В. Л. Визначення сутності фінансів із точки зору філології та історії фінансової науки / В. Л. Бондаренко // Фінанси України. 1999. № 11. С.126;*
4. *Геєць В.М. Моделювання економічної безпеки: держава, регіон, підприємство / В.М. Геєць, М.О. Кизим, Т.С. Клебанова, О.І. Черняк та ін.; За ред. Геєця В.М. : монографія. – Х. : ВД «ІНЖЕК», 2006. – 240 с.*
5. *Офіційний сайт агентства Bloomberg [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.bloomberg.com/europe>*
6. *Офіційний сайт НБУ [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://bank.gov.ua/>*
7. *Офіційний сайт Торговельно-промислової палати України[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ucsi.org.ua/>*

УДК 336.717

Онищенко С.В., д.е.н., професор.; **Скриль В.В.**, к.е.н., доцент.; **Штанько Р.**, студент
*Національний університет «Полтавська політехніка» імені Юрія Кондратюка
(м. Полтава, Україна)*

ФІНАНСОВА ІНКЛЮЗІЯ РЕГІОНУ ЯК НАПРЯМ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ

На протязі останніх десятиліть фінансова інклюзія, поряд із фінансовою стабільністю, фінансовою цілісністю і захистом прав споживачів фінансових послуг, стала однією з